

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

SEPTEMBER 2011

REKENINGKUNDE

PUNTE: 300

TYD: 3 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 19 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Beantwoord AL die vrae.
2. 'n Spesiale ANTWOORDEBOEK word verskaf om AL die vrae in te beantwoord.
3. Toon alle bewerkings/berekeninge om deelpunte te verdien.
4. Nieprogrammeerbare sakrekenaars mag gebruik word.
5. Jy mag 'n donker potlood of blou/swart ink gebruik om die vrae te beantwoord.

1. Gebruik die gegewe inligting in die tabel hieronder wanneer die vraestel beantwoord word. Probeer om NIE daarvan af te wyk NIE.

VRAAG 1: (45 punte ; 27 minute)	
Onderwerp van die vraag	Die leeruitkomst gedek:
Bank- en Krediteure-versoening	LU1 Finansiële Rekeningkunde - AS4 Ontleed en vertolk rekonsiliasies LU3 Bestuur van hulpbronne - AS6 Pas interne beheerprosesse toe

VRAAG 2: (65 punte ; 39 minute)	
Onderwerp van die vraag	Die leeruitkomst gedek:
Vervaardiging	LU1 Finansiële Rekeningkunde - AS1 Definieer en verduidelik begrippe LU2 Bestuursrekeningkunde - AS2 Opstel, ontleding en verslagdoening van inligting oor koste

VRAAG 3: (90 punte ; 54 minute)	
Onderwerp van die vraag	Die leeruitkomst gedek:
Maatskappye	LU1 Finansiële Rekeningkunde - AS1 Definieer en verduidelik begrippe - AS5 Finansiële state, Finale rekeninge, Ontleding en vertolking van finansiële inligting

VRAAG 4: (40 punte ; 24 minute)	
Onderwerp van die vraag	Die leeruitkomst gedek:
Voorraadwaardering en Interne beheer	LU3 Bestuur van hulpbronne - AS4 Voorraadwaardering - AS5 Etiese kode - AS6 Pas interne beheerprosesse toe

VRAAG 5: (25 punte ; 15 minute)	
Onderwerp van die vraag	Die leeruitkomst gedek:
Vaste/Tasbare bates en BTW	LU1 Finansiële Rekeningkunde - AS5 Finansiële state en vertolking - AS7 BTW en BTW-beginsels LU3 Bestuur van hulpbronne - AS3 Bateverkope

VRAAG 6: (35 punte ; 21 minute)	
Onderwerp van die vraag	Die leeruitkomst gedek:
Kontantbegroting	LU2 Bestuursrekeningkunde - AS3 Ontleding en vertolking van 'n kontantbegroting

VRAAG 1**BANK- EN KREDITEUREVERSOENING****(45 punte ; 27 minute)****1.1 Bankversoening en Interne beheer****INSTRUKSIES:**

- 1.1.1 Ontleed die onderstaande transaksies onder die opskrifte wat in die tabel voorsien word. Vul net die bedrae in (op die tabel gegee) en maak 'n regmerk in die "GEEN INSKRYWING" kolom indien nodig. (12)
- 1.1.2 Die eienaar is bekommerd oor die groot uitstaande deposito. Hy voel dat dit aanleiding kan gee tot wanbestuur en bedrog. Maak 'n voorstel om toekomstige groot uitstaande bedrae te voorkom. (2)
- 1.1.3 Die klerk, in beheer van kontantbestuur, voel dat die opstel van 'n bankversoeningstaat elke maand 'n vermorsing van tyd is. Verduidelik waarom die versoening van die bankrekening met die bankstaat 'n uitstekende hulpmiddel vir interne beheer is. (4)

INLIGTING:

Die volgende transaksies is op 31 Julie 2011 geneem uit die boeke van BeeGee Handelaars.

1. 'n Deposito van R4 680, op 29 Julie 2011, verskyn nie op die bankstaat nie.
2. Die bankstaat toon 'n kredietinskrywing van R2 400 ten gunste van die onderneming. Dit is vir die maandelikse huur van S. Sleazy.
3. Diensgelde en kontanthanteringsfooie vir die maand beloop R126.
4. 'n Tjek vir R1 120 uitgereik aan YU Handelaars ('n krediteur) verskyn nie op die bankstaat nie.
5. Tjek no. 111 vir R200 in die Junie Versoeningstaat is nie vir betaling aangebied nie. 'n Ondersoek het aan die lig gebring dat die tjek gedateer 20 Desember 2010, as 'n donasie aan die plaaslike sportklub uitgereik is.
6. 'n Foutiewe debietinskrywing van R450 op die Junie Bankstaat is deur die bank reggestel.
7. Die bankstaat toon 'n tjek van R3 920 maar die kontantjoernaal het dieselfde tjek as R3 290 aangeteken. Hierdie tjek is aan NHY Groothandelaars uitgereik vir die aankoop van handelsvoorraad. Die bedrag op die bankstaat is korrek.

1.2 Krediteure

INSTRUKSIES:

Gebruik die onderstaande inligting geneem uit die boeke van Lex Uitrusters, om die volgende op te stel:

1.2.1 Die Krediteurekontrolerekening vir September 2010. (14)

1.2.2 Die versoening van die totale van die lys van krediteuresaldo's met die finale saldo van die Krediteurekontrolerekening soos hierbo bereken. (13)

INLIGTING:

1. **Saldo van Krediteurekontrolerekening op 31 Augustus 2010** R16 884.

2. **Transaksies vir die maand van September 2010:**

Kontantaankope van Handelsvoorraad	17 500
Kontantverkope	16 400
Krediet aankope	20 750
Krediet verkope	25 000
Debiteureafslag	500
Krediteurekontrole kolom in die Krediteureafslagjoernaal	1 000
Betalings aan Krediteure (kortings uitgesluit)	15 200
Korting toegestaan	300
Korting ontvang	400
Voorlopige totale in die Algemene Joernaal:	
Krediteurekontrole: Debiet	540
Krediteurekontrole: Krediet	160

3. **Krediteurelys op 30 September 2010:**

AA Handelaars	6 227
ABC Handelaars	4 160
Rama Vervoerders	940
RR Dienste	3 480
A. Dhamoo	5 530
R. Vee	1 113
TOTAAL	21 450

4. Addisionele inligting:

- 4.1 AA Handelaars se kredietsaldo van R123 in die Debiteuregrootboek moet na hul rekening in die Krediteuregrootboek oorgedra word.
- 4.2 Terugsendings aan ABC Handelaars van R250 is aan die verkeerde kant van hul rekening ingeskryf. Die transaksie is korrek in die Afslagjoernaal aangeteken.
- 4.3 'n Rekening vir vraggeld op verkope, R590, is van Rama Vervoerders ontvang. Geen inskrywing is van hierdie transaksie gemaak nie.
- 4.4 'n Tjek vir R450, aan RR Dienste uitgereik op 2 Februarie 2010, ter vereffening van hul rekening van R480, is nog volgens die bankversoeningstaat uitstaande. Hierdie tjek moet gekanselleer word.
- 4.5 Die Krediteurejoernaal is met R100 te min opgetel.
- 4.6 Krediet aankope ter waarde van R345 is verkeerdelik as R435 na krediteur A. Dhamoo se rekening oorgeboek.
- 4.7 Die debietsaldo van R53 van R. Vee se rekening in die Krediteuregroot-boek is as 'n kredietsaldo in die lys van saldo's aangeteken.

[45]

VRAAG 2**VERVAARDIGING****(65 punte ; 39 minute)****2.1 INSTRUKSIES:**

Plasco BK vervaardig plastiek sleutelhouers. Hulle doen besigheid vir 6 maande en wil graag hul vordering bepaal. Jy word gevra om die volgende te doen:

2.1.1 Stel 'n produksiekostestaat vir die 6 maande geëindig 31 Augustus 2010 op. (32)

2.1.2 *Beantwoord die volgende vrae:*

(a) Bereken die aantal eenhede verkoop. (3)

(b) Bereken die verkoopprijs per eenheid verkoop (alle eenhede is teen dieselfde prijs verkoop). (3)

(c) Bereken die eenheidskoste van produksie per voltooide item. (2)

INLIGTING:

1. Voorraadsaldo's:

Saldo: Voorrade	1 Maart 2010	31 Augustus 2010
Grondstowwe	5 660	3 400
Goedere-in-bewerking	3 300	3 800
Klaarprodukte	8 840 2 110 eenhede	10 280 2 570 eenhede
Indirekte materiaal	650	430

2. Transaksies vir die tydperk onder ter sprake:

Advertensies	5 000
Afleweringse koste op verkope	2 670
Indirekte materiaal op krediet aangekoop	3 280
Instandhouding van fabriekstoerusting	2 600
Pensioenfondse bydraes: Admin personeel	1 300
Fabriekswerkers	3 200
Vraggeld op grondstowwe aangekoop	2 240
Grondstowwe vir kontant aangekoop	48 750
Grondstowwe op krediet aangekoop	62 550
Grondstowwe na verskaffers teruggestuur	3 300
Salarisse en lone: Administratiewe personeel	12 400
Fabriekslone (Direkte arbeid)	36 800
Indirekte lone (75% is vir die fabriek)	8 000
Verkope van klaarprodukte	315 510
Water en elektrisiteit (80% toegeken aan die fabriek)	18 300
Huuruitgawe (in die verhouding 4:2:1 tussen die fabriek, verkoopsdepartement en administrasie)	24 640
Advertensies	5 000

2. Waardervermindering is as volg bereken:

Fabriekstoerusting	R3 180
Verkoopsvoertuie	R6 100
Administratiewe toerusting	R1 920

3. **49 000** eenhede is gedurende hierdie periode vervaardig.

2.2. Jy word voorsien van die volgende inligting van die boeke van Jacob Vervaardigers vir 2010 (die huidige finansiële jaar) en die eenheidskoste inligting vir 2009.

Bestudeer die inligting en beantwoord die vrae wat volg.

INSTRUKSIES:

- 2.2.1 Bereken die volgende:
- (a) Koste van verkope (2)
  - (b) Direkte Arbeidskoste (2)
  - (c) Direkte materiaalkoste per eenheid (2)
- 2.2.2 Gee 'n moontlike rede vir die verandering in die Materiaalkoste per eenheid vir die afgelope twee jaar. (2)
- 2.2.3 Bereken die gelykbreekpunt van die aantal eenhede vir 2010. (Toon alle berekeninge om deelpunte te verdien.) (9)
- 2.2.4 Kan die besigheid tevrede wees met die aantal eenhede wat vervaardig is? Motiveer. (4)
- 2.2.5 Die besigheid het die jaar 'n netto-verlies gemaak. Deur gebruik te maak van die gegewe inligting, maak TWEE voorstelle hoe die besigheid hul winsgewendheid kan verbeter. (4)

INLIGTING

	TIPE KOSTE	2010	
Uittreksel uit die Inkomstestaat			
Verkope		280 800	
Koste van verkope		?	
BRUTO WINS		93 600	
Administratiewe koste	Vaste	(85 050)	
Verkoops- en Verspreidingskoste	Veranderlike	(29 700)	
NETTO WINS (VERLIES)		(21 150)	
Uittreksel van die Produksiekostestaat		2010	2009 Eenheidskoste
Direkte Materiaalkoste	Veranderlike	57 750	21
Direkte Arbeidskoste	Veranderlike	?	27
PRIMERE KOSTE		130 350	
Fabrieksbo-koste	90% Vaste	49 500	22
TOTALE KOSTE VAN PRODUKSIE		179 950	62
AANTAL EENHEDE GEPRODUSEER		3 300	2 710

- Neem aan daar is geen Goedere in Bewerking..
- 180 eenhede is nie gedurende die jaar verkoop nie.
- Die verkoopprijs van soortgelyke produkte by mededingers is R72 elk.

VRAAG 3**MAATSKAPPYE – FINANSIËLE STATE****(90 punte ; 54 minute)****3.1 Balansstaat en Kontantvloei**

Die volgende is uittreksels van die finansiële state van Ashna Handelaars BPK op 31 Augustus 2010, die einde van die finansiële jaar.

INSTRUKSIES:

- 3.1.1 Bereken die ontbrekende syfers gemerk **A** tot **E** op die Balansstaat en in die Notas. (Berekeninge moet getoon word om deelpunte te verdien.) (16)
- 3.1.2 Tussentydse dividendeis gedurende Desember 2009 verklaar en betaal. Bereken die **tussentydse dividende** gedurende die jaar **betaal**. (6)
- 3.1.3 Bereken die **totale bedrag aan SAID betaal** ten opsigte van inkomstebelasting en wat in die Kontantvloeistaat sal verskyn. (5)
- 3.1.4 Voltooi Nota 1 (Versoening van Wins voor Belasting en Kontant uit Bedrywighede Gegenereer) van die Kontantvloeistaat. (17)
- 3.1.5 Gedurende die jaar is 'n nuwe voertuig vir **R970 000** op krediet aangekoop.
Ou toerusting is teen drawaarde vir kontant verkoop.
Bereken die **opbrengs** met die verkoop van die toerusting. (6)
- 3.1.6 Op 31 Januarie 2010, is addisionele aandele uitgereik.
Bereken die verkoopprys (per aandeel) van die addisionele aandele. (6)

INLIGTING:**1. Uittreksel uit die Inkomstestaat op 31 Augustus 2010**

Waardevermindering	453 000
Rente op lening	252 000
Inkomstebelasting	394 000
Netto wins voor belasting	555 500

2. Uittreksel uit die Balansstaat op 31 Augustus 2010

BATES	2010	2009
NIE-BEDRYFSBATES	2 731 000	2 374 000
Vaste/Tasbare bates	2 731 000	2 374 000
BEDRYFSBATES	2 548 000	1 088 000
Vorrade	254 000	272 000
Handels- en ander ontvangbare bedrae	1 638 000	770 000
Kontant en kontantekwivalente	656 000	46 000
TOTALE BATES	5 279 000	3 462 000
AANDEELHOUERSBELANG EN LASTE		
Aandeelhoudersbelang	D	1 652 000
Gewone Aandelekapitaal (pariwaarde R2)	2 100 000	1 350 000
Aandelepremie	170 000	20 000
Behoue inkomste	E	282 000
NIE-BEDRYFSLASTE	1 800 000	1 000 000
Lening: NY Bank (18% rente)	1 800 000	1 000 000
BEDRYFSLASTE		810 000
Handels en ander betaalbare bedrae	B	810 000
TOTALE EKWITEIT EN LASTE	A	3 462 000

3. Uittreksel van die Notas tot die Finansiële state – 31 Augustus 2010

Handels- en ander Ontvangbare bedrae	2010	2009
Handelsdebiteure	1 592 000	770 000
SAID (Inkomstebelasting)	46 000	----
	1 638 000	770 000
Handels- en ander Betaalbare bedrae		
Handelskrediteure	C	692 500
SAID (Inkomstebelasting)	-----	95 000
Aandeelhouders vir dividende	157 500	22 500
	?	810 000

4. Die Bedryfsverhouding op 31 Augustus 2010 was 4:1.

3.2 Verhoudingsanalise en Interpretasie

Gladys's Boutiek is 'n klere modewinkel. Gebruik die inligting om die vrae te beantwoord:

INLIGTING:

1. Inligting van die Inkomstestaat vir die jaar geëindig 28 Februarie 2010:

Omset	161 840
Koste van verkope	68 000
Netto inkomste	14 400

2. Verkorte Balansstaat op 28 Februarie 2010

	2010	2009
Aandeelhoudersbelang	180 000	160 000
Nie-Bedryfslaste	120 000	130 000
Bedryfslaste (Handelskrediteure)	30 000	25 000
Vaste bates	240 000	227 000
Beleggings	40 000	40 000
Bedryfsbates	50 000	48 000
Vorrade	25 000	23 000
Handelsdebiteure	17 000	13 000
Kontant	8 000	12 000

3. Finansiële Aanwysers vir 2010 en 2009:

	2010	2009
Skuld-aandeelhoudersbelangverhouding	?	0,8:1
Bedryfsverhouding	1,66:1	1,92:1
Vuurproefverhouding	?	1:1
Periode waarvoor daar genoeg voorraad voorhande is.	?	3,6 maande

VRAE:

- 3.2.1 Bereken die persentasie winsopslag vir 2010. (4)
- 3.2.2 Die onderneming het vir 'n winsopslag van 150% gemik. Gee TWEE redes waarom die onderneming moontlik nie hierdie winsopslag bereik het nie. (4)
- 3.2.3 Is die onderneming **solvent op 28 Februarie 2010**? Motiveer jou antwoord deur van die gepaste verhouding gebruik te maak. (6)
- 3.2.4 Bereken die **Skuld: Aandeelhoudersverhouding** op 28 Februarie 2010. Lewer kommentaar op die graad van die risiko wat die onderneming ondervind deur te verwys na die neiging van die een jaar na die ander. (6)
- 3.2.5 Bereken die **Vuurproefverhouding** op 28 Februarie 2010. Lewer kommentaar op die likiditeitsposisie van die onderneming deur te verwys na die Bedryfs- en Vuurproefverhoudings. (7)
- 3.2.6 Bereken hoe lank kan die onderneming verwag dat die **voorraad** voorhande op 28 Februarie 2010 sal hou. Gebruik die gemiddelde voorraad om die finansiële aanwyser te bereken. (5)
- 3.2.7 Verwys na **3.2.5 en 3.2.6**. Lewer kommentaar oor die onderneming se hoeveelheid voorraad voorhande, deur in gedagte gehou word dat hierdie 'n klerewinkel is. (2)

[90]

VRAAG 4**VOORRAADWAARDERING, INTERNE BEHEER (40 punte ; 24 minute)****4.1 Voorraadwaardering**

Die onderstaande inligting verwys na Novo Handelaars, 'n kleinhandelaar wat mikrogolfoonde verkoop:

INSTRUKSIES:

Gebruik die gegewe inligting en beantwoord die volgende vrae.

- 4.1.1 Bereken die waarde van die eindvoorraad op 28 Februarie 2010 deur gebruik te maak van die EIEU-metode. (8)
- 4.1.2 Bereken die waarde van eindvoorraad op 28 Februarie 2010 deur gebruik te maak van die geweegde gemiddelde-voorraadwaarderingsmetode. *(Rond tot die naaste rand af.)* (5)
- 4.1.3 Sou dit eties van die eienaar wees om die voorraadwaarderingsmetode hierdie jaar te verander? Verskaf 'n rede vir jou antwoord. (3)
- 4.1.4 Voltooi die **Handelsvoorraadrekening** deur gebruik te maak van die EIEU-metode.
Neem kennis dat die onderneming die deurlopende voorraadstelsel gebruik. Alle aankope en verkope is op krediet. (9)
- 4.1.5 Bereken die **Bruto-wins** vir die jaar. (3)

INLIGTING:

1. Inligting van die voorraadregister:

	Aantal eenhede	Prys per eenheid	Totale Rand-waarde
1 Maart 2009 (Beginvoorraad)	20	550	11 000
1 Junie 2009			
Aankope	90	570	51 300
Vraggeld op aankope		10	900
1 Oktober 2009			
Aankope	120	560	67 200
Vraggeld op aankope		10	1 200
1 Februarie 2010			
Aankope	30	590	17 700
Vraggeld op aankope		15	450
Totaal beskikbaar vir verkope	260		149 750
Verkope	190		152 000

2. 'n Mikrogolfoond is op 1 Julie 2009 aan Braelyn Ouetehuis geskenk. Dit is op 1 Junie 2009 van die voorraad aangekoop.
3. 'n Fisiese voorraadopname op 30 September 2009 toon dat 3 oonde vermis word.

4. Onder die voorraad ontvang op 1 Februarie 2010 is 2 oonde wat in so 'n mate beskadig was, dat dit nie verkoop kon word nie. Die verskaffer het aanspreeklikheid vir die goedere aanvaar. Die versekeringmaatskappy het onderneem om 80% van die koste van oonde te betaal. Die geld is nog nie ontvang nie.

4.2 Etiek en Interne beheer

Jy word van 'n uittreksel van 'n koerantartikel voorsien.

INSTRUKSIES:

- 4.2.1 Identifiseer DRIE terreine van swak bestuur wat deur die artikel uitgewys word. (6)
- 4.2.2 Die eienaar het die probleem aangespreek deur kriminele aanklagte teen die oortreders te lê. Stel DRIE maniere voor hoe interne beheer verbeter kan word sodat toekomstige probleme van dieselfde aard verhoed kan word. (6)

INLIGTING:

TWEE STAAN TEREK OP AANKLAGTE OOR R50 000 DIEFSTAL

'n Voormalige Grens rugbyspeler het gister in die Oos-Londen se landdroshof verskyn op aanklagte wat verband hou met die steel van goedere ter waarde van duisende rande van Seabird Spar in Gonubie. Ty Jackson, wie 'n toesighouer by die winkel was, het saam met 'n ander verdagte, Rosie Lebeman verskyn.

Daar word beweer dat Libeman om 6 vm. op Woensdag en Donderdag verlede week by die agterdeur van die Spar opgedaag het, kontant betaal het vir goedere deur die toesighouer verskaf en nie 'n kwitansie ontvang het nie. Van die goedere wat na bewering gesteel is, sluit kaas, vleis en margarien in.

Noel McCann, operasionele bestuurder van die Opel Groep van maatskappye, wat die Sparwinkel besit, het gesê dat die waarde van die gesteelde goedere R50 000 beloop ...

Aanklagte teen 'n derde verdagte, wat vir Notsogood werk, is laat vaar. 'n Vrou by die Cambridge-huis wat deursoek is, het gesê dat die goedere wat daar gevind is, by 'n man gekoop is. Sy wil dit gebruik vir haar familie se spysenieringsbesigheid. Kaas, botter en ander bederfbare produkte is gevind, tesame met 200 leë kratte ...

[Vryelik vertaal en aangepas uit die *Daily Dispatch*, 7 Januarie 2010]

VRAAG 5**VASTE BATES en BTW****(25 punte ; 15 minute)****5.1 VASTE BATES****INSTRUKSIES:**

Voltooi die **Vaste Bates Nota** tot die Balansstaat van KP Handelaars Bpk vir die jaar geëindig 30 Junie 2010. (12)

Neem kennis dat sommige syfers op die antwoordblad voorsien word.

INLIGTING:

- Die volgende onvoltooide Vaste Bate Nota is geneem uit die Balansstaat op 30 Junie 2010:

	VOERTUIE	TOERUSTING
Kosprys (1 Julie 2009)	180 000	96 000
Opgehoopte waardevermindering (1 Julie 2009)	(56 000)	(34 000)
DRAWAARDE (1 Julie 2009)	124 000	62 000
Bewegings:		
Aankope teen kosprys	*	*
Verkope teen drawaarde	*	0
Waardevermindering vir die jaar	*	*
DRAWAARDE (30 Junie 2010)	160 750	76 100
Kosprys (30 Junie 2010)	*	124 500
Opgehoopte waardevermindering (30 Junie 2010)	*	(48 400)

Waardeverminderingsbeleid: Voertuie: 25% (verminderde saldo metode)
Toerusting: ? teen koste.

- Op 31 Desember 2009 is 'n ou voertuig, kosprys R60 000 vir 'n nuwe een wat R110 000 kos, ingeruil. Die opgehoopte waardevermindering op die ou voertuig op 1 Julie 2009 is R22 000. Die inruilwaarde ontvang, was R35 000.
- Nuwe toerusting is op 30 Junie 2010 aangekoop. Dit is reeds in aanmerking geneem. Geen toerusting is verkoop nie.

5.2 BTW

INSTRUKSIES:

- 5.2.1. Mev. Nabo is die eienaar van 'n klein familie-besigheid wat as NN-Winkels handeldryf. Sy is geregistreer vir BTW op die faktuurbasis. Haar BTW-vorm moet aan die einde van elke tweede maand by SAID ingehandig word. Sy wil by jou weet of sy enige geld van SAID gaan ontvang. Doen die berekeninge en gee aan haar 'n verduideliking. (Alle berekeninge moet getoon word om deelpunte te verdien.) (13)

INLIGTING:

Mev. Nabo het die volgende inligting vir April en Mei 2011 aan jou verskaf.

Totale verkope (Kontant en Krediet)	79 629
Kontantaankope van Handelsvoorraad	46 968
Krediet aankope van Handelsvoorraad (Faktuurtotale BTW uitgesluit. Mev. Nabo het bevestig dat BTW op hierdie goedere betaal moet word.)	12 250
BTW betaal op Diverse uitgawes	1 071
Aankope van 'n nuwe faks- en fotostaatmasjien	6 840
Rekeninge van Debiteure gedurende April en Mei afgeskryf (BTW uitgesluit)	1 250
Debietnotas vir voorraad teruggestuur, uitgereik	1 368
BTW op goedere deur Mev. Nabo vir eie gebruik geneem	35

[25]

VRAAG 6**KONTANTBEGROTING****(35 punte ; 21 minute)**

Gebruik die inligting geneem uit die boeke van Manto Bpk, en beantwoord die vrae wat volg. Manto Bpk is 'n sportwinkel wat 'n groot verskeidenheid sport-goedere aan die publiek verkoop.

INSTRUKSIES:**Verwys na Inligting A:**

- 6.1 Bereken die **totale verkope** vir Augustus. (3)
- 6.2 Voltooi die **Debiteure-invorderingskedge** om slegs die ontvangste van debiteure gedurende Augustus maand te toon. *(Sommige syfers word op die ANTWOORDEBOEK aangedui.)* (6)
- 6.3 Die eienaar voel dat debiteure nie behoorlik bestuur word nie.
- 6.3.1 Gee TWEE redes (deur na die inligting verskaf te kyk) om sy gevoel te regverdig. (4)
- 6.3.2 Stel TWEE maatreëls voor wat hy kan instel om die situasie te verbeter. (4)
- 6.4 Huur is in Augustus verhoog. Bereken die **bedrag** en die **persentasie-toename**. (5)
- 6.5 Bereken die **rentekoers-persentasie** op die lening van ABSA. (4)

Verwys na Inligting B:

- 6.6 Vergelyk die werklike syfers met die begrote bedrae en lewer kommentaar op elk van die volgende, deur TWEE redes in elke geval te noem: (4)
- Advertensies
Afleweringkoste
- 6.7 Die eienaar voel dat die onderneming se voertuie deur die werknemers misbruik word. Gee redes om sy gevoel te regverdig en verskaf TWEE voorstelle wat hy kan gebruik om beter beheer oor die voertuie te hê. (5)

INLIGTING A:

1. 60% van verkope is op krediet en debiteure word toegelaat om hul rekening binne 30 dae te vereffen, onderworpe aan 'n 2% korting.
2. 'n Opname het getoon dat debiteure hulle rekeninge as volg betaal:
  - 15% binne die maand van verkope, onderworpe aan die 2% korting.
  - 20% in die maand wat volg op die maand van verkope.
  - 48% in die tweede maand wat volg op die maand van verkope (tussen 60 en 90 dae)
  - 5% in die derde maand wat volg op die maand van verkope (tussen 90 en 120 dae)
  - 12% normaalweg oninbaar (slegte skulde)
3. Die lening van ABSA is op 31 Julie 2010 ontvang. Rente sal vanaf Augustus 2010 maandeliks betaal word.
4. Uittreksel uit die Kontantbegroting vir die drie maande geëindig 31 Augustus 2010:

KONTANTONTVANGSTES	JUNIE	JULIE	AUGUSTUS
Kontantverkope	60 000	80 000	76 000
Kontant van debiteure	93 390	104 100	*
Huurinkomste	6 000	6 000	*
Lening van ABSA		180 000	
TOTALE ONTVANGSTE	159 390	370 000	173 038
KONTANTBETALINGS			
Kontantaankope	60 000	80 000	76 000
Betalings aan krediteure	108 800	140 800	96 000
Rente op lening			2 175

INLIGTING B:

5. Uittreksel van werklike en begrote syfers vir Augustus 2010:

	AUGUSTUS BEGROOT	AUGUSTUS WERKLIK
Advertensies	15 500	9 400
Afleweringse- op Handelsgoedere verkoop	14 000	29 000
Petrol en Diesel (petrolprys het met 5% verhoog gedurende die begrotingstydperk)	9 000	13 050
Instandhouding van voertuie	4 000	6 680
Verkope	160 000	145 000

[35]

TOTAAL: 300